

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikovc ulice št. 2. — Naznanila se usprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 10.

V Ljubljani, 21. maja 1896.

Letnik IX.

Binkošti.

Kadar se približa kak velik praznik, takrat vedno spregovorimo na tem mestu z dragimi čitatelji kako bolj resno besedo. To je pa tudi popolnoma prav, kajti na velike praznike je po navadi navezan spomin kacega dogodka, ki vpliva na celi svet. Tako tudi bližajoči se binkoštni prazniki opominjajo človeka na važen dogodek, ki se je pred več ko 18 sto leti zvršil, spominjajo nas namreč rojstnega dne katoliške Cerkve. Kot verni Slovenci moramo se spominjati dobre matere, katoliške cerkve, katero je ta dan sv. Peter ustanovil.

Dandanes je že prišlo, dejali bi v „modo“, da se zabavlja proti cerkvi; prav mnogi ljudje, ki nimajo v glavi posebno veliko možgan, pa jim jezik dobro teče v zabavljanju, uživajo pri nerazsodnih ljudeh neko spoštovanje. Mislijo si namreč: »Ta govori kakor strgan dohtar; nekaj mora že res biti, kar pripoveduje.« A povem vam, v 100 slučajih gotovo 90krat ne govori resnice, a v 10 slučajih pa še kako stvar po svoje zavije. — Taki sleparji govore, da je cerkev človeško delo, katero so aposteljni za to ustanovili, da bi sleparili ljudi, sebi pa polnili žepe. Dalje pravijo, da je to delo ostalo po čudnem naključju do sedaj, sedaj pa že zvoní cerkvi mrtvaški zvon, ki ji bo zapel smrtno pesen, ker ljudje v naših časih niso več tako neumni, da bi verjeli duhovnikom, ki sami radi ljudi slepe. Teh psovk in lažij se pred vsem poslužujejo ljudje, katerim pravimo socijalni demokrati in pa naši liberalci. Seveda ti mozeje samo pravijo, da je tako, a svojih besedij ne morejo dokazati. Mi pa nasproti lahko dokažemo, da je to vse zlagano in izmišljeno.

Bog sam, Jezus Kristus, je ustanovil sv. cerkev, cerkev je torej božje, a ne človeško delo. A ker je cerkev ustanovljena za ljudi, zato jo je Gospod ustanovil v ljudeh. — Pač bi pa bili apostoli nespametni, če bi bili hoteli sami si izmisliti novo vero, sami ustanoviti cerkev. Kaj so pač apostoli imeli od tega, da so

se za Kristusovo vero tako borili? Le preganjanje, mučenje in nazadnje najgrozovitejša smrt, to je bilo njih plačilo na tem svetu. In za tako plačilo naj bi bili apostoli sebe in druge goljufali? Ni mogoče.

Dalje. Slepništvo ne bi se bilo 18 sto let obdržalo, ker vsaka laž pride prej ali slej na dan. Saj se toliko drugih stvari, ki so se poprej začele ko cerkev, danes ni več, n. pr. velike države, ki so obsegale pol sveta, bogata mesta, krepki narodi, vsega tega ni več, namesto starih držav so nastopile nove, na razvalinah mest so pozidali druga in za izumrlimi narodi so pridrli drugi: v vseh teh bojih pa je le cerkev ostala trdna, nepremakljiva, vedno mlada. Ali ni to božja roka?

Ne poje se mrtvaški zvon cerkvi, ampak sedanji zvonovi slovesno zvone k zmagi. Ne da se naštetí, koliko bojov da je cerkev že prestala, a iz vsacega je prišla kot zmagateljica. Bog je cerkvi obljubil, da bode ostala do konca sveta, in zato nas zanjo ni strah. V posameznem narodu ali kraju vero res lahko premenimo in narod odpade od cerkve, ali cerkev sama je zidana na skalo.

Najbolj navaden izgovor, s katerim se opravičujejo taki, ki bi rajši videli, da ne bi bilo vere, je ta:

»Glejte, kaki so ti duhovni, taki in taki! In mi naj bi jim verjeli? To že ne more biti prava vera.« — Res je in Bogu bodi potoženo, da včasih kak duhoven zaide na napačna pota, a premisliti moramo le to-le: Duhovnik je ravno tako človek, ko drugi in še vedno lahko greši. Dalje: Ker je duhovnik tako visoko postavljen nad druge, se vidi majhna napaka na njem velika in ravno s tem, da se ljudje čudijo, da kak duhovnik pade, s tem kažejo, da je duhovski stan bolj vzvišen nad druge. To je pa tudi dokaz, da je cerkev božja ustanova, kajti le Bog zamore svojo cerkev tako pdpirati, da njeni predstojniki ne padejo; če pa duhovnik Boga zapusti, pa tudi Bog njega. Zaradi tega pa cerkev ni človeška naprava, ampak božja.

Sveti Duh, ki se je razlil binkoštni praznik nad vse apostole, tisti sveti Duh vlada še dandanes sv. cerkev in jo vodi skozi vsa stoletja. Njegov vpliv na celi svet pokazal se je ravno po cerkvi in prenovil je obraz zemlje. Koliko dobrega je pač storila sv. katol. cerkev celemu svetu! Vsi stanovi, vsi narodi, vse dežele, vse je deležno dobrot, ki jih po sv. cerkvi deli sv. Duh. Le pogledimo nekoliko nazaj!

Tam v starodavnem Rimu vladalo je pred Kristusovim rojstvom grozno suženjstvo. Sužnji so bili na slabšem, ko nema živina, prav nobenih pravic niso imeli in še živeti so smeli le toliko časa, dokler se je gospodarju zljubilo. Udarci so bili pogostnejši, ko jed in pijača. Dostikrat so se ti ubogi sužnji spuntali proti krvoločnim gospodarjem, a le ti so jih s silno pestjo pobili in jim naložili še težji jarem. — Tu gre kmalu po prvih binkošnih 12 ubogih ribičev po svetu in tem se je posrečilo le z golo besedo streti sužnjem okove in jim dati zlato svobodo. Ti možje so bili 12 apostoli, ki so s Kristusovim naukom svet spreobrnil. Sv. Duh jim je binkoštni praznik dal pogum za to početje in v njegovi moči so ti sv. možje spreobrnil Rimce, ki so bili pogreznjeni v blato najgrših grehov in hudobij. Obraz zemlje je bil prenovljen!

Ko so minula prva tri stoletja huđega preganjanja, se je naglo razširila sv. vera. Cerkev je zadobila moč in veljavo med narodi. Mnogi narodi morajo se le sv. cerkvi zahvaliti za svoj obstanek. Tako Mažari, kakor smo že večkrat omenili. Menihi po samostanih so prepisavali slavna dela starih učenjakov in tako so ti zakladi prišli do nas. Zopet drugi menihi so izsekavali gozde in storili polja plodovita, zidali cerkve in hise. V srednjem veku so bile bratovščine, ki so skrbele tudi za občni blagor. Tako je bila na Francoskem neka bratovščina, ki si je stavila za nalogo, zidati moste čez de-roče reke, da s tem olajšuje promet. Tako tudi vemo, da so bili prvi ognjegasci v Parizu neke vrste kapucini. — Bile so dalje bratovščine, ki so skrbele za bolnike, starčke in onemogle, sirote, bratovščine za podučevanje otrok. Vse take in jednake telesne dobrote je delila cerkev vedno in povsod. O dušnih dobrotah govoriti ni naš namen.

A prišel je brezverski čas, novi čas, čas sovražen Kristusu in njegovi cerkvi. Satan je dobival čedalje večji vpliv. Sprva se mogotci tega sveta niso upali cerkve kar naravnost napadati, ampak vsigdar so jo sicer počasi pa stanovitno izpodirali in marsikje so jo skoro do malega spodrinili. Kakor je nekda Mojzes, prišedši iz Sinaja, tresčil table postave božje na tla, tako so tudi kralji in cesarji vrgli iz države deset božjih postav in dejali so, kdor hoče, naj jih veruje. Pomislili niso, da so sami sebi izpodkopali tron in prej ali slej jih je zadel kazen božja. Da, prišlo je tako daleč, da so cerkvi vzeli vso besedo ne samo v šoli, ampak tudi doma. — Res, mnogi so mislili, da bo zdaj cerkve konec. Pa grozovite nesreče in strahovite vojske so učile narode moliti in zopet so se zatekli v naročje matere cerkve. Kako

da pa dandanašji nevhvaležni svet plačuje cerkvi, je dovolj znano in smo že mnogo o tem govorili.

Slovenci! Ali naj jema tudi naša ljubezen do naše ljube matere sv. cerkve? Ali ji hočete tudi vi hrbet obrniti? Slišijo se taki glasovi mej nami, a bolj posamični so. Hvala Bogu, naš narod je po svoji večini še vedno udan sv. cerkvi. A ne držimo zato rok križem, ker sovražnik je tudi pri nas uren in zvit. Gospod je res dejal: »Peklena vrata moje cerkve ne bodo premagala«, a nikjer ne beremo, da bi bil Gospod rekel: »Na Slovenskem se ne bodo nikdar Cerkvi izneverili.« Zato pa moramo biti vedno pripravljeni braniti jo s krvjo in življenjem. Stopimo k nji nje rojstni dan, binkoštni praznik in voščimo nevesti Kristusovi, da ima takega ženina, ki jo bo do konca vzdržal. A slovesno ji obljubimo, da bomo skrbeli za to, da se njena veljava ne bo prav nič zmanjšala. Če bomo mi cerkev varovali, varovali bomo tisto izvoljeno posodo, po kateri sv. Duh razliva svoje milosti in dari. Varovati pa jo moramo povsod, ne samo v zapečku in v cerkvi, ampak tudi v javnem življenju, na voliščih, pri shodih. Potem nam bo sv. Duh prav obilno delil svojih darov, kar za prihodnje binkošne praznike dragim čitateljem prav iz srca želimo. Vesele praznike torej!

Kaj je novega po svetu?

Na *Dunaju* je zdaj končan veliki boj, katerega so bili toliko časa judje in kristijani za vlado mesta. Kajti pri zadnji volitvi župana so oddali mestni odborniki svoje glasove Strobahu, vrlemu možu protiliberalne stranke. Strobah je že dobil potrdilo od cesarja in tudi prisegel je že. Zdi se, da so udarjeni, ker mislili so, da je Lueger tako pohlepen te časti, da ne bo prepustil županskega stola drugemu. Pa zmotili so se, Luegerju je korist mesta dunajskega bolj pri srcu ko pa lastna služba. — Neki židovski list pa je oni dan prav jasno pokazal in povedal, da so liberalci slabo vladali. Kakor znano je ves čas, ko Dunaj ni imel župana, vodil občinske zadeve dr. Fribajs. In o njem piše omenjeni list tako-le: »To je res vrl mož, občinske zadeve so pod njim tako v lepem redu, kakor poprej niso bile.« S tem pa liberalci dajo samim sebi veliko zausnico. Kajti pred Fribajsom so vladali liberalci in tedaj je bilo gospodarstvo silno slabo, nastopil je Fribajs in bilo je bolje, zdaj pa bodo krščanski možje vladali Dunaj in Bog daj, da bi bilo to vladanje prav dobro, v korist veri in državi!

V *državnem zboru* niso poslanci skovali nič posebnega, kar bi nas zanimalo. Predloga o zboljšanju uradniških plač je bila na vrsti, pa se poslanci niso mogli zjediniti. Bolj važna pa je za nas predloga železniskega ministra. V tekočem letu se imata dovoliti na Slovenskem železnici Ljubljana-Vrhnika in Gorica-Ajdovščina, prva bo stala nekaj čez 400 tisoč goldinarjev, druga pa še enkrat toliko. Država hoče dati za vrhniško železnico 17.000 goldinarjev, 50.000 naj da kranjska de-

zela, drugo se bo pa že pokrilo. — Še nekaj z Dunaja. Znano je, kako so se državni poslanci slovenski trudili, da bi dobili še kaj podpore za po potresu oškodovane. In sicer za zidanje deželne hiše 600.000 gld., za posojilo pa jeden milijon. Finančnemu ministru pa denar ne gre izpod palca, zato se je več gospodov, med njimi tudi deželni glavar podalo na Dunaj, da so finančnega ministra opomnili na storjeno obljubo. Posebno jim je pomagal ministerski predsednik grof Badeni, ki je dejal, da pride jedenkrat v Ljubljano. Finančni minister je obljubil denar za zidanje deželne hiše, potem pol milijona za deželo, pol milijona za ljubljanske hišne posestnike in pol milijona za to, da se ljubljansko mesto uravna.

Mažart so zdaj le vsi zaverovani v svojo tisočletnico. Kar po sili vlačijo ljudi na razstavo, ker nikdo izmed drugih narodov, ki stanujejo na Ogrskem, se zanje ne zmení, ampak njih listi prav hudo zabavljajo zoper nasilstvo Mažarov. Seveda se bodo vsi plemenitasti udeležili te slavnosti in tudi njih soproge. Te žene pa se zavedajo, da so plemenitega stanu, zato pa ne trpe baronovke Banffy, soproge ogrskega ministerskega predsednika med seboj, ker ta ni od stanu, ampak je bila prej hišna učiteljica. Zato pa je ne bodo predstavili cesarju in cesarici. — Kako sovražni da so drugi narodi temu mažarskemu postavljanju, je dogodek, ki se je zgodil pred kratkim v Belemgradu na Srbskem. Dijaki so na javnem trgu zažgali ogrsko zastavo in sicer se je to tako naglo vršilo, da policaji niso mogli tega zabraniti. Seveda so bili mažarski mogočnejši silno hudi a kaj to pomaga. Srbi so le pokazali, da ne pozabijo krivic, katere so njim in drugim Slovanom prizadjali. Pri tem dirndaju pa Mažari popolnoma prezrejo socialno-demokratsko gibanje. 1. maja se je namreč v Budimpešti zbralo kakih 20.000 rogoviležev, ki so razsajali po mestu. Policija jih ni mogla umiriti zato, so jih razgnali vojaki in mnogo ljudi je smrtno ranjenih. Tako je na Ogrskem.

Iz **Laškega** se sedaj nič ne sliši novega. Lahki bodo toliko časa lepo molčali o Afriki, dokler ne bodo vse stvari pozabili, in slednjič bodo pustili Menehliko in Abesince pri miru, pa bodo šli domu. Saj je pa tudi najbolj pametno, če to store. V državni kasi manjka namreč 12 milijonov denarja. S čim naj se tudi vojskujejo? Na pismo jim pa tudi nihče noče nič dati. Pa bi radi vedeli, na kaj naj jim kdo posodi? Poročali smo zadnjič, kako so z veliko silo dosegli katoliški mestni očetje v Rimu, da se opravi slovesna sveta maša za padle vojake v Afriki. Dne 11. maja pa se je ta slovesnost prav lepo in brez vsakega nemira tudi res zvršila, katolikom v veselje, prostozidarjem v jezo in žalost.

Jako važen korak pa je storila zbornica na **An-gleškem**. Vkljub upiranju liberalcev vsprejela je solski zakon, ki meri na to, da se odpravijo brezverske šole in se ljudske šole izročijo v take roke, da se ni bati prezgodnjega popačenja mladih src. Kdaj bomo pač v

Avstriji dobili zakon, ki bo naši neverski ali bolje rečeno brezverski šoli glavo strl.

Bolgarski Ferdinand je že priromal domu. Tu se hoče odpočiti od dolgega potovanja, potem bo pa šel v Moskvo k kronanju ruskega carja. Nekaj lepega se mu je po poti primerilo. V Monakovem ga bavarski vladar ni hotel vsprejeti, ravno tako ga naš cesar ni pustil pred se. No, kaj stori Ferdinand? Ko pride domu, poda pri vsprejemu vsem drugim poslaneem roko, le bavarskemu in avstrijskemu ne, ampak jima je le z glavo pomigal. Zdaj se je menda njegova jeza ohladila. Bolj otročje pač ni mogel ravnati, kakor je. Se vidi, da se ni še ničesar naučil.

Turškega sultana je smrt perzijskega vladarja v tak strah pripravila, da se resno boji za svoje življenje, zato je ukazal, da morajo take vrste ljudi, kakoršen je bil morilec šahov, povsod zapreti. Tudi so vse straže pri sultanovi palači podvojili. Namesto umorjenega šaha vlada že njegov sin Muzzafer-Eddin.

Kaj je novega po Slovenskem ?

Kranjsko. Deželni glavar gosp. Detela je bil na Dunaju, da bi dobil večjo državno podporo za porušena deželna poslopja. Obljubili so mu, da bode država za nov deželni dvorec dala 600.000 gld. podpore, ki se bodo izplačali v treh obrokih po 200.000 gld. — Nadalje bode dežela dobila tudi 500.000 gld. posojila po 3 odst., za katero bodo lahko prosili vsled potresa poškodovani posestniki. — Tudi novi ljubljanski župan g. Iv. Hribar je z dvema mestnima odbornikoma hodil radi večje podpore za ljubljansko mesto okoli cesarskih ministrov. Dobil je zagotovilo, da bo država Ljubljancanom dala še 1.000.000 gld. 3 odst. posojila, od katerega dobé polovico ljubljanski hišni posestniki, polovica se bode pa porabila za uravnavo mesta. — Novo stavbinsko društvo »Dom delavskih stanov« se snuje v krogih tukajšnje krščansko-socialne stranke. Društvo bode imelo namen, v Ljubljani in v okolici zidati delavska stanovanja, skladišča za obrtne in poljedelske namene itd. Zeleti je, da bi to društvo čim prej pričelo svoje delovanje in na ta način postalo prava dobrota za niaje stanove. — Ljubljanski južni kolodvor se bode razširil. Prostori za gostilno se bodo povečali in vsled tega predstavili razni uradi. — V Mengšu so gasilci slovesno obhajali društveni praznik. Ondotni godbeni klub se je zopet poživil ter bode Mengsane kmalu začel zabavati. — Pogreša se od 8. aprila 30 letni Ernest Zupin iz Ljubljane. Kdor bi vedel za njegovo bivanje, naj sporoči Ant. Zupinu v »Kat. Bukvarni« v Ljubljani. — »Kat. del. društvo ljubljansko je dne 17. maja na Vrhniki priredilo javen shod, kateri je bil zelo dobro obiskan. Govorili so: dr. Krek, Rakovec, Gostinčar, Jakopič in brata Kregar. — Cesar je potrdil zakon, s katerim se ljubljanski občini dovoljuje 400.000 gld. posojila za

električno razsvetljavo. — V Slavini so bili pri občinski volitvi izvoljeni županom Anton Križaj, svetovalcem: Fr. Dekleva, Jan. Klemenec, Jan. Mozina in Jak. Križaj. — V Fari pri Kostelu so zaprli šolo radi razširjajoče se vratnice. — Sv. misijona v Planini se je udeležila velikanska množica vernega ljudstva. Vodili so ga očetje lazaristi Heidrich, Nežmah in Krivec. — Umrl je 8. t. m. v ljubljanski bolnici gosp. Jožef Škofic, sodnijski adjunkt v Laščah. — Častnim občanom je izvolila občina Stopiče-Šmihel č. gosp. Antona Peterlins, župnika v Šmihelu, — Č. g. Albin Ilovski je bil umeščen na župnijo Javorje pri Litiji. — Župnim upraviteljem sta imenovana č. gg.: Avgustin Sinkovec v Stari Loki in Frančišek Meršolj v Zeleznicah. — Prestavljeni so č. gg. kapelani, oziroma župni upravitelji: Gustav Koller iz St. Jurja pod Kumom kot župni upravitelj v Babno Polje; Ivan Čebašek iz St. Vida pri Zatičini kot župni upravitelj v Črni Vrh nad Polhovim Gradcem; Frančišek Zorec iz Črnega Vrha nad Polhovim Gradcem kot župni upravitelj k Sv. Vidu nad Cerknico; Frančišek Kušar od Sv. Vida nad Cerknico kot ekspozit v Begunje pri Cerknici; Alojzij Kreiner iz St. Križa pri Litiji kot župni upravitelj v Polom; Rudolf Gregorič iz Preddvora kot kaplan v Lašče; Matej Rihar kot kaplan v St. Vid pri Zatičini; Karol Jaklič od Fara pri Kostelu kot kaplan v Dobrniče; Viljem Mlejnik z Starega Loga kot kaplan k Fari pri Kostelu; Ivan Debeljak iz Dobrniče kot kaplan na Krško. — Novonameščen je č. gosp. dr. Gregorij Pečjak kot drugi kaplan v Žužemberku, č. g. Ivan Pristov, ki je imel začasni odpust, je nameščen kot kaplan v Sv. Križu pri Litiji.

Štajersko. Občinske volitve v Braslovčah so bile letos zelo živahne. Volitev v III. razredu je trajala neprenehoma skozi 18 in pol ur. Med izvoljenci v tem razredu je p. n. g. dekan Matija Stoklas. — Pri Svet. Lovrencu na Dravskem polju je umrl priden dijak Jan. Mlakar, stričnik gosp. bogoslov. profesorja dr. J. Mlakar. — Cesar je potrdil sklep štajerskega dež. zbora glede prodaje vrednostnih papirjev dežel. glavninskega premoženja v delno pokritje stroškov dozidav in prezidav pri dež. poljedelski soli v Grottenhofu v znesku 22.000 gl. — Dne 14. maja so si zastopniki usmiljenih bratov v Gradcu volili svoje predstojnike. Za provincijala je izvoljen P. Emanuel Marija Leitner, za priorja v St. Vidu na Koroškem P. Alojzij Falzeder, in v Kandiji pri Novem Mestu zopet P. Kajetan Popotnik. — Volitve v Petrovčah, pri katerih je v decembru l. l. zmagala slov. katoliška stranka, so potrjene. — Po gornji Savinski dolini se klatijo socijalni demokrati ter usiljujejo »Delavca«. Slovenski možje, nikar ga ne naročujte. — V župniji Sv. Mihaela v Sostajnu imata oo. jezuvita, Fr. Doljak in Jakob Verhovec sv. misijon. Bog daj obilno blagoslova.

Koroško. Na sv. Višarje gredo letos č. gg. A. Sturm, provizor v Rižah; J. Varmut, provizor v Gorjah in V. Lempel, kaplan v Hodišah. — Premesčena sta č. gg. provizorja F. Moser na Trati in J. Vilhelmer v

Steuerbergu. — V St. Lipšu pod Juno letos ne bode birmе. — Dne 24. junija bode posvečena nova cerkev sv. Nikolaja v Beljaku. — Na župnijo Steben pod Juno je prezentovan č. g. J. Kokic, kanonik v Gospi sveti. — Stavba nove šole družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovcu dobro napreduje. Zunanja stran je malone že dodelana in ponosno se dviga pred Velikovčani lepa hiša, odmenjena za tako vzvišene namene! Radostno gledajo okoličanski Slovenci na svoj dom, katerega zdajo blagodarni Slovenci. — Cesar je potrdil zakon o ustanovitvi mestne hranilnice v Celovcu. — Dne 3ega t. m. je bil slovesno umeščen preč. g. Janez Wieser. Nekateri Velikovčani so v čast vzglednemu Slovencu, kakoršen je bil vedno gospod Wieser, razobesili nemške — pruske zastave.

Primorsko. V Ospu so imeli pretekli mesec sv. misijon, katerega sta vodila gg. oo. jezuvita Fr. Doljak in Jakob Vrhovec. Obhajanih je bilo nad 1600 oseb. — Tajnik pri trzaskem namestništvu g. Al. Lasciac gre za vodnjo okrajnega glavarstva v Poreč. — V Brestu je strela ubila nekega kmeta, ki je bežal pred nevihto. Žena, ki je bila blizu njega, je padla omamljena na zemljo. — Bivša isterska deželna poslanca Slavoj Jenko in Matko Mandič, katerih izvolitve italijanska večina ni potrdila, dasi za to ni imela nobenega razloga, sklicala sta v Jelšanah volilski shod, na katerem sta poročala o svojem delovanju. Občinstva se je zbralo veliko ter je glasno odobravalo delovanje bivših poslancev. Na zboru se je vsprejela resolucija, da se vlada prosi, naj izdela železnično progo iz Herpelj v Sapijane, da bi bila tako krajša zveza Trsta z Reko. — V Jelšanah bodo ustanovili gasilno društvo, ki bi bilo za ondote razmere zelo potrebno. — Letina v Istri dobro kaže. Setve so lepe in drevje je bujno cvetelo. Hudo pa kaže zavoľo sena, ker se je v kraskih senožetih prikazalo toliko črvov, da so na nekaterih mestih kar osušili tr. vo.

Listek.

Francin.

Slika iz kmetskega življenja. Spisal Tone.

Na raznovrstne načine slavi svet velike moze. Postavljajo se jim kipi in spomeniki, proslavljajo se v govorih in knjigah, da bi se ohranil njih spomin na veke, da bi jih še pozni rodovi občudovali in posnemali. — Tudi ta kratki spis naj bo skromen spomenik mozu, ki se mi zdi velik, da ga vsaj sedanji svet ne pozabi popolnoma in da se kaj nauči od njega. Bil je velik, a ne v tem pomenu, kar ima svet za veliko, bil je samo priprost kmetski trpin. Velik se nam zdi človek, ki dovrši kako veliko, težavno in občekoristno delo, česar ne more vsakdo storiti. Kaj pa je na tem svetu najtežje in največje? Modri možje, ki natančno poznajo svet, nam pravijo, da je najtežje samega sebe premagati in da je tisti največji, ki želi biti v prid družih najmanjši. V tem

pomenu je bil velik mož, čegar življenje hočemo narisati v glavnih potezah.

Stari Tonček je imel dva sina, Franceta in Toneta. Starejši, France, se je najrajši držal doma, pomagal očetu v gospodarstvu in mu skrbno stregel, ko je stari onemogel. Zaman so ga vabili drugi vaski fantje, da bi z njimi ob nedeljah popival in ponočeval, France se ni dal zapeljati, vsako nedeljo jo je mahnil iz cerkve naravnost domov k očetu, z njim je hodil na »vas«, kjer so se zbirali možje pod košatim kostanjem in marsikatero pametno uganili. Zvečer je France že sladko spal, ko so njegovi vrstniki še rogovili po vasi. Ker je bil tudi redkobeseden in samo toliko govoril, kolikor se mu je zdelo potrebno, prezirali so ga fantje in zaničevali, nadeli so mu tudi ime »pusti Francin«, ki se ga je prijel. France je mirno poslušal razne zabavljice, malo se je nasmehnil, pa je bilo dobro in pozabljeno.

Brat njegov, Tone, je bil precej drugačen. Ni mu dopadalo domače delo in življenje; rajši je hodil v tovarno, kjer je zaslužil na teden toliko denarja, da mu ga ni manjkalo ob nedeljah v veseli družbi; ves zaslužek je šel za vino in ples. France je opominjal brata, naj živi vendar nekoliko treznejše in resnejše, a vse dobrohotne besede so bile bob v steno, saj še očeta ni poslušal! Kaj čuda, da je stari Tonček v oporoki zapisal Tonetu samo dve sto goldinarjev, Francetu pa celo premoženje, vredno več kakor dva tisočaka.

Komaj so starega zakopali in obravnavo po umrlem končali, že je začel Tone brata z vso silo nadlegovati, naj mu brž izplača doto, preklinjajoč ga in očitajoč mu, češ da se je s svojo hinavščino prilizoval očetu in tako njega oškodoval za toliko stotakov. Ker France ni imel toliko gotovine pri rokah, tožil ga je brezsrčni Tone. France si je izposodil toliko denarja, da se je odkrižal silneza, in še bolj varčeval, da je v kratkem poravnal svoj dolg.

Tone pa je med tem popustil delo v tovarni in je zapravljaj svojo doto. A dobil je, kar je iskal, nečega večera ga prineso hudo potlačenega k Francetu; vinjen namreč se je preveč širokoustil in zabavljaj, vinski bratci pa se niso dosti ozirali na to, da pijo na Tonetov račun, prijeli so ga in pošteno naklestili. Prav po bratovsko je skrbel France za malopridnega brata. voljno je plačeval vse stroške, da bi le brat zopet okreval. — Pravijo, da kopriva ne pčzebe, tudi Tone se je kmalo spravil na noge.

Med bratovo boleznijo je France še bolj čutil potrebo ženske roke pri hiši kakor sicer, sam s hlapcem ni mogel vsemu kaj. Sklenil je, da se oženi, Jankova Polonica se mu je zdela najbolj pripravna, bila je pametna in delavna, molila je rada, pa tudi precej dote, ki se prav prileže vsaki kmotiji, ji je odmenil Jankuž, njen oče; z njo bi se dalo živeti in gospodariti, si je mislil France. Ta svoj sklep razodene Tonetu, ko je prvič prilezel gret se na klop pred hišo.

»Beži, beži, France,« začne ga pregovarjati Tone. — »Kaj bi si nakopaval nepotrebne križe in skrbi na glavo!«

»Skrbi so, skrbi z ženo,« meni France. »A pri kmotiji treba gospodinje, sam ne morem izhajati.«

»Saj ti bom jaz pomagal pri delu, v tovarno tako ne grem več. Toliko ti bom že storil, kolikor bi ti mogla opraviti žena. Pusti to neumno misel iz glave!«

»Živino opravljati, skrbeti za red in snago po hiši, obleko krpati, to ne gre moškim izpod rok, kakor ženam.«

»Daj si vendar kaj dopovedati, France,« sili vanj Tone. »Ti še ne poznaš ženskega sveta, ko živiš kakor menih sam zase. Ne stavi si vraga na vrat. Dokler je še neomožena, dela se pobožno in pridno, ko pa stopi v zakon, je taka, kakor bi peklenščeka izpustil! Verjemi mi, France, in ne boš se kesal, jaz dobro poznam take tice!«

»To pa že ni res,« ugovarja France. »Glej kakšna je bila najina ranjca mati, Bog ji daj luč nebesko!«

»Bela vrana. Če se oženiš, nimam jaz več obstanka pri hiši, gospodinja bi me gotovo pisano gledala in mi zavidala vsak kosček kruha. Potem pa tudi midva ne bodeva mogla v miru in ljubezni živeti. Če ti je torej žena ljubska od mene, pa se oženi, midva se ločiva za vedno!«

Ni se zmotil zvičajni Tone, poznal je natančno dobrega brata, hinavske besede so zadele prave strune.

»Če je tako, bom pa poskusil gospodariti s teboj brez gospodinje; ti si mi vendar brat,« pravi France in ni več mislil na ženitev.

Navada je železna srajca, pravi pregovor. Tone se ni mogel privaditi rednemu življenju, če je le mogel, se je odtegnil delu in pohajkoval po krčmah, France je s solznim očesom opazoval bratovo počenjanje, svaril ga in delal za oba.

Bilo je po sv. Treh kraljih. Nekega jutra stopi Tone k bratu in mu pravi: »France, ta predpust se oženim.«

»Ženiti se misliš?« se začudi France. »Predlanskim si mene pregovoril, da se nisem oženil, ko bi se bil prav za potrebo, zdaj se pa ženiš sam brez potrebe.«

»Ne brez potrebe, ljubi brat,« izgovarja se Tone. »Vidiš me, kako sem neroden, dolg čas me odganja od hiše v slabo družino. Če se pa oženim, popustim krčmo in zapravljanje in se bom držal hiše.«

»Kaj si že pozabil, kakšne so ženske?« se norčuje France.

»Vse niso napačne, Tonca Matajkceva je kakor naša za me.«

»Ta? Ti se šališ, Tone!« pravi France neverjetno. »Ta zijala, ki se samo lišpa in hodi na vsak ples po celi dolini?«

»Ti ne poznaš sveta,« menca Tone v zadregi. — »Jedenkrat mora človek malo ponoreti, če ne v mladosti, pa v starosti. Prej ko se znori, boljše je. Zdaj je Tonca res malo preveč živa in poskočna, a ko jo vzamem, bo prav dobra žena, saj jo poznam dobro.«

»Jaz ne pričakujem dobrega kruha iz te moke,« opominja resno France.

»Boš že videl, da bo dobro! Jaz bi se morda še spremislil, a dal sem ji že besedo včeraj v krčmi pred vsemi in je ne morem več nazaj vzeti, če hočem ostati mož-beseda.«

»Jaz bi se dobro premislil, predno bi vzel Tonco. Sicer pa stori, kar hočeš,« pravi France in se obrne proti hlevu živino opravljat.

»Čakaj še malo, Francek ljubi, nisem ti še vsega povedal,« jecja Tone in prime brata za rokav. »Glej, ljudje so čudni, tudi stari Matajkec ne ve, kako si ti dober. Pravi, da mi ne dá punce, dokler nimam kaj posestva, sicer me ti lahko vržeš iz hiše, kadar se ti ljubi. Glej, kako slabo te sodijo ljudje, hudobni so in merijo svet po svojih hlačah. Daj, napraviva v sodniji tako, da se jaz prepišem za gospodarja, v resnici boš pa ti gospodaril in nama ukazoval, midva ti bova stregla, vse boš imel, kar si boš pozelel. Kako prijetno in blagoskrbno življenje te čaka, France!«

France migne z ramama.

»E, ne boj se vender, saj sva rodna brata,« pri-ganja Tone. »Če se pa bojiš, vknjiži se na posestvo, za kolikor ti drago!«

Kmalu je France dovolil. »Bog ti daj srečo, ljubi Tone! Vesel bom, če se bo tebi dobro godilo!«

Lahko se je v pest smejal Tone, tacega brata nima vsakdo! Opili so Franceta, ko so šli v sodnijo pismo delat, Tone je postal gospodar, Francetu so zapisali pet sto goldinarjev, hrano in stanovanje pri hiši. Nekaj tednov je bilo prijetno pri Tončkovih, a kmalu je zavela druga sapa po hiši. France je res sam pospo-daril, zakaj Tone in žena sta živela medene tedne v brezdelici in potratnosti. Dasi se je France trudil in delal na vso moč, gospodarstvo je šlo rakovo pot. Tone je odslovil pridnega hlapca, in France je postal sčasoma ubogljiv hlapec. Če je včasih brata opomnil, naj se vender loti pametno živeti, zadel je ob sršenovo gnezdo, Tone in Tonca sta se spravila nadnj, marsikatero britko je moral slišati. A revež se ni pritoževal nikomur, molče je pretrpel vse.

(Konec.)

Misijoni.

Pregnanec.

II.

Ko se zopet zaveva, vidim, da nas obdajajo od vseh strani snežene stene in da, po človeško govoriti za nas ni pomoči. Z velikim trudom se izkopljem iz sneženega jarka, v katerem sem ležal, in grem k voz-niku. Revež je sedel in jokal. »Nemogoče je iz tega kraja priti,« pravi, »tukaj moramo umreti, Bog se nas usmili.« Potem se prekriža in se vleže. Jaz sem ga tresel in ga prosil, naj mi pomaga sani popraviti in konje upreči. Storil je, kar sem mu rekel, toda od mi-nute do minute je bil bolj zaspan. Videl sem, da je jedna stran kotla bolj zlozna, in sem nagnal konje semkaj. K sreči je ravno takrat začel pihati hud veter,

kateri je razgnal snežene kupe in nam tako napravil prosto pot.

Toda mraz je bil vedno strašnejši. Skušal sem voznika s sapo ogreti, toda njegove jedine besede so bile: »Pustite me, da mirno umrjem.« Nazadnje sem začel sam obupavati in sem priporočil svojo dušo Bogu. Potem so mi prisle na misel besede kraljevega pevca: »Na te, o Gospod, sem zaupal in ne bom osramočen vekomaj.« Glas zvona, katerega sem popred slišal, je vedno glasneje zvonil. Še le pozneje sem zvedel, da je v onih krajih navada zvoniti, kadar zdívja po zimi sneženi vihar, da popotniki najdejo pravo pot. To zvonenje mi je dalo pogum. Tudi konji so slutili, da je pomoč blizu in res smo ob najstih zvečer dospeli v vas. Jako vesel sem bil, ko sem videl, da je moj voznik še živ, dobra postrežba mu je kmalo zopet pomagala na noge. Toda jaz še nisem dosegel svojega namena. Žena, katero sem hotel prevideti, je stanovala v mestecu, od-daljenem še celih sedem ur. Toda veter je ponehaval, zvezde so svetile in jaz sem se čutil še dosti trdnega, zato sem odpotoval koj naprej. Ker je bila pot od tukaj naprej prosta, smo dospeli zjutraj ob šestih na dolčeno mesto. Ne morem povedati, kako dobro mi je bilo pri srcu, ko sem stopil v malo, revno kočjo, kjer je bil oltar že pripravljen. Toda ni bilo več časa na ostajanje.

Koj sem se oblekel v mašna oblačila vesel, da nisem prepozno prišel. Uboga umirajoča žena ni mogla solz zadržati; revica že dvanajst let ni bila pri sv. maši. Prosila je svojo postrežnico, naj jo prenese v vznožje oltarja. Tukaj je med sveto daritvijo molila in jokala na glas, toda to niso bile solze žalosti, ampak solze veselja. Tudi meni so lile solze iz oči. Kako velika sreča in veselje je, prinesiti duši, ki je že na pragu v večnost, nebeško tolažbo! Prejela je sveto obhajilo z največjo pobožnostjo in njena hvaležnost je bila za-me obilo plačilo za vse težave, katere sem imel na dolgi poti. Videl sem veliko revščino, katera je trla te ljudi. Zato sem jim dal, kar sem jim mogel, in se vrnil na to zdrav in vesel nazaj v Omsk.

Toda sneg in mraz nista jedina nevarnost za mi-sijonarja v Sibiriji. V nekem drugem pismu Gromadski piše to-le:

»Na svojem potovanju sem prišel tudi na aksunske gore. Tu so jako lepi kraji. Gore so zelo visoke; na njih vznožju rastejo krasni gozdi. Na obeh straneh ceste stoje visoka drevesa in človeku se zdi, da se vozi po kakem drevoredu. Noč je bila lepa in svetla. Tu zagle-damo poštni voz, kateri je nekoliko pred nami zavezil v stran in obtičal sredi gozda.

»Kaj se je zgodilo, zakaj se ne peljejo naprej?« vprašam svojega voznika.

»Medved jih ne pusti. Prosim pogledjte skozi okno.«

Jaz res pogledam in vidim nekaj velikega sredi cešte ležati, kar je bilo podobno kupu rujavega sena. »Je to medved?« vprašam.

»Da.«

»Zakaj se pa ne peljemo na okrog?«

•Bog varuj, on bi nas sledil in nas raztrgal na kosce. •

•Misliš, da bo se dolgo časa tukaj ležal? •

•Morebiti jedno uro, morda tudi več. •

No, lepa reč! Konji so grizli uzdo in stali na mestu kot bi bili pribiti. Morali smo potrpežljivo čakati, dokler se kozuharju ni zljubilo vstati. Čez kake pol ure je res vstal in tako renčal, da so se konji tresli, potem je pa zginil v gozdu.

Bila je medvedka z dvema ali tremi mladiči. Ko smo se mi približali, so mladiči splezali na drevesa, stara pa je ostala na cesti in jo zaprla. Kdor bi bil sel mimo, bi ga bila raztrgala. To so jako močne zveri. Slišal sem, da so našli tam pred par dnevi mrtvo truplo, kateremu ste bili obe roki odtrgani; sedaj se nisem več čudil velikemu strahu mojega voznika. Akoravno smo se zamudili, smo vendar našli moža, katerega smo hoteli obiskati, še živega. Z gniljivo pobožnostjo je prejel sveto popotnico. Kmalu potem se mu je približala zadnja ura in jaz ga nisem zapustil, dokler ni izdihnil svoje duše. •

•Majnika mesca leta 1877 sem v mestu Bijsk našel farana, doktorja Mihalovskija. Bil je v ondodnem kraju cesarski zdravnik. Ravno se je namenil potovati čez altajske gore na mejo kitajskega cesarstva. Ker sem bil jaz namenjen obiskati ondi stanujoče katolike, sva sklenila skupaj popotovati. Nekaj časa smo se vozili v majhnih vozovih, potem smo pa jezdili. Pot čez gore je jako otrudljiva in nevarna. Steze so namreč ozke in strme in se vijejo ob globokih prepadih, tako da le jeden napačen korak spravi človeka v smrtno nevarnost. Le zavest, da spolnujem svojo dolžnost mi je pomagala, da sem premagal omotico.

Tedaj nastane južno vreme. Reke narasejo, prestopijo bregove in nam zastavijo pot. Kaj je sedaj storiti? Treba se je bilo lotiti dela in stesati plav (flus). Ko je bil narejen, se je pokazalo, da ni dosti močan za našo skupno težo. Sedaj smo sklenili zagnati konje v vodo, da plavajo sami na ono stran. Kmalu smo jih zagledali zdrave na oni strani, kjer so se začeli pasti. Da bi zmanjšali težo, smo slekli svoja vrhna oblačila, jih zvezali v veliko culo, to pa zavili v nepremočljivo plahto in privezali na plav. Potem smo stopili sami na plav, le za silo oblečeni, in vesljali z vso močjo proti nasprotnemu bregu. Toda valovi so nas gnali nekaj časa navzdol in le z največjo silo smo dospeli na drugo stran. Toda v tistem trenutku, ko smo skočili na suho, je ušla našemu vodniku vrv iz roke — in kakor blisk se je podričnil plav po vodi, z njim pa tudi jeden naših ljudi z imenom Feodor in vsa naša obleka in hrana. Feodorovi tovariši so se vrgli z obrazom na zemljo in priporočili Bogu njegovo dušo; mislili so, da gotovo utone ali pa se mu plav razbije ob ostrih skalah, ktere so sredi reke molele iz vode. Reka se je vila sem in tje kakor kača, in pri vsakem ovinku se je pokazal nesrečni plav, nazadnje pa je popolnoma izginil. Nekaj časa smo stali obupani in nismo vedeli, kaj bi začeli. Nismo imeli ne hrane ne obleke. Kakor daleč so segle

oči, nikjer ni bilo videti človeškega stanovanja. Na zadnje smo se vsedli kar na pol napravljeni na konje in dirjali kar smo mogli. Pot je bila dolga, mraz velik in skoraj gotovo je bilo, da zmrznemo. Samo jedno upanje smo še imeli: mogoče, da pridemo do kakih konjskih pastirjev. Moje noge so se vedno dotikale snega in bilo mi je, kot da bi moral vsak trenutek zmrznjen s konja pasti. Nenadoma zagledamo v daljavi naselbino. Hitro naženemo konje in v malo trenutkih smo bili sredi prijaznih prebivalcev, kateri so nas gostoljubno sprejeli, nam dali jesti in piti, in takoj poslali v bližnjo vas po obleko za nas. Akoravno smo bili le na pol napravljeni, vendar so ljudje takoj spoznali, da nismo kar si bodi. Moj prijatelj doktor je imel namreč na glavi kapo, okrašeno z vladnimi znamenji in kot cesarski uradnik je zapovedal načelniku naselbine, naj pošlje ljudi, iskat naš plav in nesrečnega Feodora. Veliko je bilo naše veselje, ko so se čez nekaj ur ljudje vrnili s Feodorom. Ta ni obupal v grozeči nevarnosti, ampak je plav tako spretno vodil, da se mu je posrečilo na nekem ovinku skočiti na suho in rešiti tudi našo prtljago. Tako smo se srečno vsi snidli in se zopet oblekli v svojo lastno obleko. Hvala Bogu za njegovo pomoč!

Narodno gospodarstvo.

Čebeloreja. Čebeloreja v avstrijskih deželah splošno zelo in dosledno nazaduje. L. 1894. pridelalo se je voska za celo polovico manj kakor v letu 1890 (leta 1890 63 636 kvintalov — 1894 pa samo 32 175 kvintalov). Pridelak se razdeljuje na kronovine naslednje: Kranjsko 6368 metr. centov, Česko 6140, Moravsko 6457, Štajarsko 4000, Nižjeavstrijsko 3694, Korosko 1248, Gorisko 1015, druge kronovine 500 metr. centov. — Po vsem tem je razvidno, da je Kranjska za čebelorejo še zmerej na prvem mestu, vključ temu, da se tudi pri nas čedalje bolj izgubivajo tisti možje stare korenine, ki so z »muho« največje veselje imeli. Nekdo je rekel: »muha« ne dá kruha. Naša misel pa je: če tudi celega hleba ne, pa ti utegne dati vsaj kosce kruha.

Mleko dobro sredstvo za gašenje petroleja. Večkrat se pripeti velika nesreča, če se prevrne petrolejska svetilnica. Tak ogenj baje najhitreje pogasiš z mlekom.

Kako spoznaš pavolo v platnu. Ker je pavola ceneje od lanene preje, jo pogosto mešajo v platno. Tako platno je pa slabše. Če se hočeš prepričati, če je v platnu pavola, raztopi sladkorja in navadne soli v vodi. V to tekočino pomoči kosček platna, potem ga pa posuši. Ko je suh, ga zažgi. Če bode oglje rujavo je pristno, če bode pa črno, je pa pavola vmes.

Črna zaséka, kako se napravi? Ni je skoraj bolj važne reči pri gospodinjstvu, nego zabela. Če je ta dobra, diši vsaka, še tako priprosta jed, če je pa zabela sprijena, jed le kazi. Opisati hočem način, kako se napravi tako imenovana »črna zaséka«, ki je vzlasti za

juhe in sočivne jedi najprijetnejša začimba. Ne vem v koliko je razširjena na Slovenskem navada (na Pohorju je doma,) da svinje ne deró, t. j. kožo snamejo z nožem, nego jih prej »arajo«. To se godi s tem, da denejo prese v pripravljeno golido, polijejo s kropom, da dlaka in vrhna kožica spusti in se tako dobro osnaži. Potem se koža z špehom (salom) vred sname in za par tednov kje obesi, da se posuši. Nato se razreže, boljše salo seseka za »belo« zaséko, meseni ostanki in koža pa drobno zrežejo. To se vsako posebej v ponvi na ognjišču opuca, koža pa tudi v primerno zagreti peči »spuščá«. Seveda se mora pogosto mešati, da se enakomerno »spusti«, ne pa smodi. Kadar so meseni ocvirki masčobo že izločili in so kosci kož že nagrbančeni, je treba vzeti z ognjišča in masčobo odcediti. Nato se ocvirki in kože skupaj drobno sesekajo. Da ima zabela prijeten duh, dodati je treba nekaj dišav, kakor cimeta, žverca in tudi nekoliko popra. Seveda primerno solilo se je že prej, kadar se je dalo na ogenj, da je tudi masčoba (žmavc) deležna tega okusa. Če hočemo precej »črne zaséke«, lahko denemo ob enem z kožami v peč tudi (seveda osnaženo) svinjsko glavo, ali še kak drugi ud, da se primerno speče. Ta se potem od kostij odlusči in zraven onega seseka. »Črna zaseka« se potem shrani v primerni posodi in da ne plesnija, polije se z gorko masčobo. Pomniti pa je, da to zabelo ni treba ob kuhanju še »spuščati« ali greti, temveč dene se naravnost na kuhovino, da zraven vre nekaj časa. Poskusite kmetje na ta način napraviti zabelo in ne boste se kešali. Prvič boste napravili več začimb, drugič pa se boste prepričali, da je prav napravljena »črna zaseka« okusnejša začimba od navadne.

Pomoč zoper zastajanje suhe krme v žetlovcu. Nekatera živina suho krmo slabo prebavlja. Kadar pa ji popolno obleži, žival nevarno zbolí. Temu se mora za časa pomagati, dokler še krma ni popolno obležala. To pa se zgodi, ako dajemo živini po potrebi večkrat na teden v vodi raztopljenega solitra. Vzemi tega za jedno žlico, namoči ga 24 ur v mlačnej vodi in potem zalij živini. Ako pa svinjam gre blato trdo, devaj jim v pijačo nekoliko grenke soli. Zlasti po leti ob vročini je to jako koristno, da se bolezen zabrani.

Pohorski.

Razne novice.

(Neizprosna smrt ima zadnje tedne med duhovščino ljubljanske škofije) bogato zetev. Dne 9. t. m. je umrl v Stariloki vel. č. g. mnsgr. dekan Matevž Kožuh. Pokojnik je služboval v Stari Loki od leta 1869 ter je pred par leti obhajal 25 letnico svojega delovanja v Loki. — Pok. g. dekanu so bili vsi starološki farani iz srca udani, ljubili in spoštovali so ga kakor svojega očeta. Skromnemu svojemu premoženju je postavil za glavnega dediča farno cerkev starološko. Pogreb je vodil prečast. gosp. prelat kanonik dr. Čebašek ob spremstvu

40 duhovnikov. Pridigoval mu je v slovo njegov bivši mnogoletni kapelan in prijatelj profesor doktor Josip Dolenc. — Dva dni za mnsgr. Kožuhom izgubila je starološka dekanija družega vzglednega duhovnika. Dne 11. t. m. je namreč umrl č. g. Josip Škofic, župnik v Železnikih. Rodil se je l. 1859 v Mirni peči pri Novem mestu, v mašnika je bil posvečen l. 1883. Bolehal je dolgo vrsto let. Pogreb je vodil preč. gosp. kan. Janez Sušnik z 18 duhovniki. — 16. maja je umrl mnogoletni župnik v Mirni peči, čast. g. Jan. Dovič. Rodil se je l. 1831 na Robu pri Laščah, v mašnika je bil posvečen l. 1855. Naj počivajo v miru in pri Bogu vživajo plačilo vsi trije pridni delavci v vinogradu (Gospodovem!)

(Deželne doklade.) Cesar je z odlokom z dne 1. maja 1896. potrdil sklep deželnega zbora kranjskega z dne 11. februarja 1896. leta, po katerem se ima za leto 1896 v pokritje deželnih potrebščin pobirati: 1. 40-odstotno deželno doklado na užitnino vina in mesa; 2. sledeče samostojne deželne naklade: a) od porabe likerjev in vseh poslanih tekočin brez razločka na alkoholometersko stopinjo od hektolitra 15 gld.; b) od porabe vseh drugih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100-delnega alkoholometra od hektoliterske stopinje 30 kr.; c) od vsacega hektolitra povžitega piva v vsej kronovini kranjski od hektolitva 1 gld. 3. 30 odstotna deželna doklada na vse predpisane direktne davke z državnimi dokladami vred.

(Misijon) obhajal se je v župniji Št. Jurij pri Kranju od 1. do 10. maja t. l. pod vodstvom vč. gg. misijonarjev P. Fr. Doljak in Jak. Vrhovec iz družbe Jezusove. Udeležba vernih domače župnije in nekaj tudi iz sosednih župnij bila je velika, vžlásti se je zbralo v nedeljo 10. t. m. k sklepu sv. misijona toliko vernega ljudstva, da lahko rečem, da v Št. Juriju ni bilo še nikdar pri kacem cerkvenem opravilu toliko ljudi, kakor to nedeljo. Ves čas sv. poslanja bilo je obhajanih 2643.

(Županstva ob gorenjskih planinah — pozor!) Koliko preglavic dela »pot skozi Bornov živalski vrt na Koroško« vodju Malnarju in koliko sitnosti osmim županstvom na okolu, je znano dovolj. Veliko si je že prizadeval gosp. Malner, da bi kmete razdvojil in pregovoril, a dosedaj so bili vsled neustrasene in neomajane poštenosti in značajnosti gorenjskih mož vsi zvijačni poposkusi zastoj! — Krono vsem zvijačam pa dela poskus ali past, katero je nastavljal zadnji čas. Pred to vas svarimo še o pravem času gorenjska županstva! Brali smo vabilo, s katerim se vabite v torek 22. t. m. na »Puterhof«. Pazite! Malnar hoče med vami napraviti razpor. Po jedni strani pravi: pravico o potu sklepati ima le št. katarinska občina, v kateri pot leži, razun te imajo pravico po njej goniti le nekateri posestniki družih občin. Može! Glejte, da ostanete jedini in složni. In ne dajte se zapeljati do prepira, katera občina ima več pravice do poti. Naša sodba je tale: Pri obeh obravnavah se je pokazalo, da so posestniki po njej gonili in ljudje peš hodili, kakor so hoteli. Ne more se torej reči: od danes naprej bodo pa samo ti in ti

gonili in ti in ti pes hodili, ki so res že 30 let pot rabili, ampak pot mora ostati za vsacega tudi naprej odprta, kdorkoli hoče po njej hoditi in goniti; ostati mora toraj odprta, prosta vsem; javna mora biti. Ker pa ni cesarska in ne deželna ne okrajna, jo tudi nobena teh oblastij ne popravlja. A ker po njej kmetje iz Doline (občina Sv. Katarina) vozijo in iz družih občin gonijo, mora biti včasih posuta; treba je oskrbovati tudi mostove zlasti Dolžanov (Hudičev) most. To oskrbi vse St. Katarinska občina, ker v njej leži in jo ona najbolj rabi. No in če jej pot naklada dolžnosti, ima gotovo tudi največ pravic do nje. Toda teh dolžnosti (stroškov) so deležni tudi vsi, ki po njej gonijo, ker plačujejo od vsake glave mitnino. Če bi toraj že vsled zastaranih pravic ne imeli pravic do nje, bi jo imeli zaradi mitnine. Cesta Kriz-Kovor je n. pr. tudi občinska, ker le občina jo mora popravljati. A iz tega se ne sledi, da bi drugi ne smeli voziti po njej; občina bi ne mogla zabraniti drugim občinam, ker imajo zastarane pravice do nje. Možje! Ne dajte se toraj Malnarju razdvojiti! Ostanite složni! Ostanite pri tem prepričanju, kakoršno ste imeli pri zadnjih obravnavah in ne odstopite ne za picico od svojih pravic! Ker vas hočejo zvijačno vjeti, bodite tudi stanovitni. Vdeležite se sicer »posvetovanja« na Puterhofu, ker je St. Katarinska obljubila. Če se pa mad seboj vsi zmenite o pravem času, da ne greste, bilo bi pa še bolje. Ne udajte pa se v nobena pogajanja. Saj upamo, da v kratkem zmagate po — vročem boju.

Vas Prijatelj.

(Od sv. Gregorja) se »Domoljubu« poroča o veliki cerkveni slovesnosti, katero so ondi imeli dne 5. maja o priliki blagoslovljenja novega križevega pota. Slovesnost je vodil č. o. Jožef Bizavičar iz Ljubljane, kateremu se tem potom farani prav srčno zahvaljujejo. Prav spodbudno je bilo videti zjutraj pri sv. obhajilu 28 mladeničev, ki so nosili postaje in 60 deklet, ki so svetile pri sprevodu.

(Okrog 3000 udev več) steje, kakor čujemo, letos »Mohorjeva družba«. Ko naznanjamo Slovencem kratko, pa preveselo in pomenljivo novico, hvalimo od srca Boga, ki dá delu združenih rodoljubov slovenskih toliko uspeha! Še Slovenska ni propala!

(Od Sv. Višarj.) Romanje na Sv. Višarje se je pričelo tudi letos, kakor navadno, na praznik Vnebohoda Gospodovega. Za zdaj bodo trije gospodje opravljali duhovno službo; pozneje, zadnja dva meseca, bo pa kakor upamo, najbrž še četrti nastavljen, ker uči skušnja zadnjih let, da ta čas trije duhovniki ne morejo zmagati preobilnega dela. Opozoriti pa moramo romarje, ki največ iz slovenskih pokrajin dohajajo na Svete Višarje, da to težavno pot opravijo v duhu pokore in da se tudi udeležijo bogatih odpustkov, ki so je sveti oče Leon XIII. podelili naši romarski cerkvi, da tako dostavijo, kar njih zasluženju manjka. Opomniti moramo slednjič še, da imajo »spovedniki« na Sv. Višarjih posebne oblasti, kakor jih jim premilostni knezoškof od tega leta naprej podeli. Hotel mili Bog, da bi bilo to leto blagoslovljeno in bi

pobožni romarji po priprošnji Matere Božje prejeli obilno pomoč v svojih dušnih in telesnih potrebah!

(Potres) V noči na preteklo nedeljo se je ob 12. uri 4 minute po polnoči zopet Ljubljana nekoliko potresla. Nekateri pravijo, da je bil sunek precej močan velika večina pa je mirno spala — dokaz, da ni bilo tako hudo.

(Požar.) Dne 6. maja nastal je v spodnjih Domžalah velik ogenj, ki je žugal upepeliti celo vas, a hvala Bogu in vrli domači požarni brambi, ki je bila kaj hitro na lici mesta in je z izredno pogumnostjo kmalu omejila ogenj. Pogorela sta dva posestnika, Babnik in Rak. Prvi je na sumu, da je sam zažgal, zato ga ima že gosposka v svojih rokah. Drugi je usmiljenja vreden, ker mu je vse zgorelo in ga še doma ni bilo. Zavarovana sta oba, pa le bolj za male svote.

(Iz Cerklj na Gorenjskem.) Pri nas imamo moža, kateri bi na vsak način rad bil kak zastopnik. Želel je zastopati kmečke občine našega volilnega okraja v deželnem zboru. A ni bil izvoljen. Dalje hoče zastopati Cerkljane v »Sl. Narodu«. Ta list namreč je v neki številki prinesel iz Kranja telegram, v katerem se novozvoljenemu županu ljubljanskemu g. Hribarju kliče gromovit »Živio!« Podpis: Cerkljani. — Iskali smo onih Cerkljanov, a jih nismo našli. Mi živimo z gosp. Ivan Hribarjem v lepem miru kot dobri sosedje, tudi mu vse dobro in najboljše voščimo, a telegrama Sl. Narodu nismo nobenega poslali. Če pa hoče kak nepoklican Ne-cerkljan zastopati Cerkljane v »Sl. Narodu«, onemu kličemo: Ne boš Jaka!

(Roparski napad.) Dne 21. aprila je zapustil ob 1/10. uri zvečer Pavl Zalokar, delavec na Savi, Petranovo gostilno ter se napotil na Gorjuše. Kmalu sta se mu pridružila dva neznanca, katera sta ga nekaj časa spremljevala. Ko so bili okoli 11. ure na gorski poti pri Jami, sunil je mlajši spremljevalec Zalokarja v levo sence, starejši pa v rebra. Zalokar je padel na tla. Roparja mu skočila na prsi ter ga pahneta v 10 metrov globok prepad. — Ko se je Zalokar zavedel, manjkalo mu je 15 gld. denarja, 10 m. belega blaga, deznika in klobuka. Oropani je težko ranjen ter trdi, da sta bila roparja po jeziku iz blejske okolice.

(Vvoz goveje živine na Bavarsko.) Bavarska vlada je vvoz žive govede iz Avstro-Ogerske v mesnice v Lindavi in Pasavi zopet dovolila.

(Spaka.) V Prosnici je te dni mizar Kundret moral pobiti kravo, ker se ni hotela oteliti. Ko so kravo razparali, našli so v njej tele, ki je imelo dve glavi, osem nog in dva repa. Žival je pa bila zrastena. Tele je pred pobijanjem gotovo živelo, kajti zobje, koža in dlaka so dobro razvita.

(Nestvor.) V Belemgradu je neka ženska povila otroka, ki je imel štiri roke in štiri noge. Roke in noge so na strani trupla druge poleg druge. Dete je živelo 11 ur.

(Trinajst dnij hoče biti obešen) v Parizu neki Durand. Visi v gostilnici. Vrvice nima okoli vratu, ampak pod brado, da lahko skozi nos sope. Lice nje-

govo je smrtno-bledo in oči so zaprte. Le včasih se čudni mož nekoliko strese. Zdravniki pravijo, da je vsled krča odrevenel in da nič ne čuti.

(Visoka starost.) Ruski listi poročajo, da živi v Moskvi nek Ivan Fedorovič Kusmin, ki je bil rojen leta 1757, torej je star 139 let. Svoje dni je bil kočijaž pri nekem grofu. Ker je nekoč razžalil nekega grofovega gosta, moral je 86 let star v Sibirijo, odkoder se je l. 1991 po dosluženi kazni peš vrnil v Moskvo. Vidi in sliši se dobro ter si še sam zasluži prežitek.

(Baron Hirsch), ki je nedavno umrl na Ogrskem, je bil največji judovski slepar. Delal je železnice na Turškem ter v štirih letih pri tem delu prigljal nad 200 milijonov goldinarjev. Pri sleparijah sta mu pomagala tudi dva nekdanja avstrijska liberalna ministra.

(Samomor.) V celjski mestni jetnišnici se je obesil v noči od 6. na 7. t. m. radi pijančevanja zaprti St. Hojnik. Jetnišničar je našel zjutraj mrtvo truplo, obeso pri oknu na jermenu, katero so pozneje prepeljali v mrtvašnico.

(Za zdravje.) Žendarm je teklen za postopačem ter ga naposled ves spehan dohitel in zgrabil. — »Pojdite z menoj k županu!« — »Zakaj, saj imam vse svoje papirje v redu. — Eh, kaj, saj vi nimate nič pravic. — Prosim, tukaj so, le pregledajte jih!« — »Zakaj pa potem bežite!« — »Pil sem karlovarsko vodo in zdravnik mi je rekel, da moram potem vselej nekaj časa teči na sprehodu.« — »Pa ste vendar videli, da jaz hitim za vami.« — »Mislim sem, da ste tudi vi pili vodo iz karlovih varov.«

(Na mitnici.) Voznik je peljal v mesto zaklanega prašiča, na katerem je ležal — pijanec. Pred hitnico se vstavi, da opravi mitnino. Paznik, kateri je pobiral mitnino, vpraša: »No, oča! imate kaj za nas?« »Zadaj, kakor vidite, imam prašiča, drugega nič«, mu odvrne voznik. »Tega prašiča pa le naprej peljate in ga vrzite doli, kjer hočete«, bil je paznikov odgovor. Srečo je imel.

(Na sejmu) so ljudje občudovali divjaka, ki je žive golobe požiral in na to ogenj bruhal iz sebe. Navzoči kmetič pa je zaklical: »Glejte, surovi golobi mu vendar le dobro ne storijo, zato si jih sedaj v želodcu peče.«

(Iz šole.) Učitelj: »Kateriga spola je mačka?« — Učenka: »moškega!« Učitelj: »Kako pa to?« Učenka: »Zato ker ima brke.«

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 3. junija 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 16. aprila:	27.	12.	26.	5	61
Gradec, 16. aprila:	77.	84.	26	76	60.
Ljubljana, 9. maja:	7.	76	14	38	48.
Trst, 9. maja:	72.	86	63.	23	10

Na prodaj je hiša

z dvema sobama, kletjo, hlevom, delavnico, tremi njivami, gozdom, in dvema vinogradoma.

Več pov. Jan. Prijelik v Žužemberku. 49 22.

Kmetovalcem kateri se hočejo poučiti o marsičem, kar koristi njihovu uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska rasprava

Spisal Iv. Beleč, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“ v Ljubljani.

Tržne cene v Ljubljani.

2. maja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	7	80	Špeh, povojen, kgr.	—	66
Rež.	7	—	Surovo maslo.	—	75
Ječmen.	6	1	Jajce, jedno	—	2
Oves.	7	—	Mleko, liter	—	10
Ajda.	7	50	Goveje meso kgr.	—	64
Proso.	7	—	Teleče	—	60
Koruza.	5	50	Svinjako	—	70
Krompir.	2	50	Kostrunovo	—	40
Leča hktl.	11	—	Paštanec	—	50
Grah.	12	—	Golob	—	18
Fizol.	12	—	Seno, 100 kgr.	1	96
Maslo kgr.	—	90	Slama	—	2 13
Mast.	—	68	Drva trda, 4 kub.mtr.	6	20
Špeh, svež	—	60	„ mehka	4	80

Naravnost iz Hamburga.

Kava v poštnem zavoju 4¹/₂. Ko netto po povzetju
fl. afričanski mooca gid. 7.60
njf. Martinique, zel. 8.25
jako f. Biser kave 8.60
Zlahtna Zah. indijska
kava, modra 9.45
jako fin Senchog-čaj
2 kili netto 5.75
Pošilja poštnine in carine
prosto

Ludv. C. Schmidt
Hamburg 11., vstan. 1827.

315 Predmeti in potrebščine za kavarne, sladčičarne, krčmarje, sedlarje. Peronosporabrigalke patent Schindler.

**Ne tratite tuje bobove kave,
ki nima nič redilnega!**

Kdor pa vzame $\frac{1}{2}$ prave

**Kneippove
sladne kave,**

a v rudečih zavitkih
s tu pristavljeno varstveno znamko, in
 $\frac{1}{2}$ prave 145 24-8

Oelz-ove kave,

dobi odlično, redilno in dober kup kavino pijačo.

Na prodaj je povsod. 23 12-3

**Schicht-ovo
milo**

*z znamko „ključ“ je nepre-
kosljivo dobro in ceno.*

51 1

283 5

Kathreiner's
KNEIPP'S SLADNA KAVA
je kot

primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih po-
narejenih izdelkov je treba paziti
na izvirne savoje s imenom:

Kathreiner

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.
Bogato oskrbljena, po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajamčena 42 6-3

XVIII. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in
sicer: 1 glavni dobitek s 60.000 gld. z dvema predobitkoma
in dvema podobitkoma s 500 gld., 1 glavni dobitek s 30.000 gld.,
z 1 predobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po
10.000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld.,
100 dobitkov po 100 gld., naposled serijski dobitki v skupnem
znesku 30.000 gld. — Zrebanje se bo vršilo nepreklicno dne
25. junija 1896. — Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brez-
plačno s srečkami pri oddelku za državno loterijo Dunaj, I.
Riemergasse 7, II. Stock, im Jakobshofe, kakor tudi po mnogih
prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštino prosto.

Na Dunaju, v marcu 1896.

37 6-3

**C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
oddelek državne loterije.**

Sidro Liniment. Capsici comp.

18-11 z lekarno Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 726 70-47

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s
znamo varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

IG. HELLER na Dunaju

29 3 II/2 Praterstrasse 49 208 20-5

Zastopniki se iščejo!

Pri ed penarejanjem se je treba posebno varovati!

Kolarski pomočnik

— tudi dva — dobi takoj delo pri kolarskem mojstru
Tinetu Ločniškar, na Sori št. 6,
pošta Medvode na Gorenjskem.

57 2-1

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let z največjim uspehom rabijsi. prani sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prijavajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kosti.

Cena steklenici je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zaviljanje. 299 20—11

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi ime in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto-kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paži naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižje ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20—20

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lappont-ju g. lekarnarju G. Piccoltiju v Ljubljani priščno zahvalo za dopolane Jim stekleničice (22-8)

Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham Piccoltijevo želodčno tinkturo, katere krepla želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

R. Miklauc v Ljubljani

naznanja, da se bo

==|| preselil z dnem 28. maja ||==
v svojo barako

59 1

za škofijo, za vodó, kjer prodajajo moko

in je primoran radi majhnega prostora svojo zalogo zmanjšati.

Prodajal bode najraznovrstnejše **manufakturno in kramarsko blago** do preklica

po tovarniški ceni

Za poletje je dobil vsakovrstno novo blago: posebno lepo blago za gvante, židane rute, oajg za hlače, lep kambrik in satin.

Na izbiri ima tudi **tištahe**, antle in razne **brisalke**; svetuje torej vsakomur, komur je ležeče **da po ceni kupi** naj ne zamudi te res izredno ugodne prilike.